

9. Cassirer, Ernst (1964): Zur Einsteinschen Relativität stheorie. In: ders.: Zurmodernen Physik. Darmstadt 1964. S. 109.

10. Cassirer, Ernst (1956): Der Begriff der symbolischen Formim Aufbauder Geisteswissenschaften // Cassirer Ernst: Wesen und Wirkung des Symbol begriffs. Darmstadt, S. 200.

11. Ibid., S. 188.

12. Cassirer, Ernst (1953–1954): Philosophie der symbolischen Formen. 3 Bde. Darmstadt, I, S. 9.

13. Ibid., S. V.

14. Cassirer, Ernst (1956): Der Begriff der symbolischen Formim Aufbauder Geisteswissenschaften // Cassirer Ernst: Wesen und Wirkung des Symbol begriffs. Darmstadt, S. 174.

15. Ibid., S. 178.

(переклад з німецької мови В.Абашиніка)

БЕРЕЗНИЙ В.М., *ст. викладач,*

ЄРМОЛЕНКО О.А., *канд. екон. н., доцент*

ЛИСЬОНКОВА Н.М., *канд. екон. н., доцент*

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

ЛЮДИНА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВОРОГИ ЧИ ДРУЗИ?

В сучасних умовах швидкого розвитку науки та техніки перед людством все частіше постають питання, які не можна було уявити ще 50 років тому. І будь-яка діяльність людини у різноманітних сферах все більше знаходиться під впливом різного роду інформаційних технологій. З кожним днем технології стають все більш досконаліми, і зараз вже можна відвести особливу царину технологіям штучного інтелекту. Найбільш поширене визначення штучного інтелекту пов'язано саме із здатністю

інженерної системи обробляти, застосовувати та вдосконалювати здобуті знання та вміння [1]. Зараз подібні системи існують майже у всіх сферах нашого життя, починаючи із дитячих іграшок і закінчуючи нейромережею NASA Echo Miner, завдяки якій було відкрито більше ніж 300 екзопланет.

В цих умовах формується ситуація, коли частину професій у сучасному вигляді можуть виконувати системи штучного інтелекту, і при цьому виникають два питання:

По-перше, як людство повинно реагувати на появу все більш розвинутих систем штучного інтелекту.

По-друге, чи можлива поява такої системи штучного інтелекту, яка б за своїми параметрами змогла перевищити людський інтелект, і яка при цьому подальша доля людства.

Відповідь на перше питання дає безпосередньо історія людства. Поява розумної людини характеризується використанням різних знарядь для полегшення та підвищення продуктивності праці. І поступовий перехід від фізичної праці до інтелектуальних систем є саме передумовою науково-технічного прогресу. При цьому знаряддя для полегшення праці людини перетворилися на складні інтелектуальні інженерні системи. Можна зазначити, що взаємодія людини та машини відслідковується протягом усієї історії людства, а зараз вийшла на новий етап розвитку. Подальший розвиток систем штучного інтелекту безперечно веде до того, що більшість функцій, які зараз виконують люди, в майбутньому будуть автоматизовані. Питання щодо позитивної або негативної сторони даного питання наразі не має сенсу і пов'язано це з тим, що системи штучного інтелекту - наша реальність, з якою потрібно співпрацювати. Можна проводити розрахунки в умі, на папері, на калькуляторі або на комп'ютері. Ми бачимо, що з розвитком цивілізації наші помічники стають все більш складними та інтелектуальними. В цих умовах деякі професії зникають, і виникає ілюзія, що такого раніше не було, а ми живемо в якійсь

унікальний час. Але, занурившись в історію, можна побачити, що деякі професії з'являлись, а потім зникали, і в цьому немає нічого незвичного. У своїх інтерв'ю легендарний шаховий гросмейстер Гаррі Каспаров неодноразово повторював, що майбутнє саме за симбіозом людини та машини. І машини в майбутньому дозволять більш повно розкрити людський потенціал. Насамперед це пов'язано з тим, що існують небезпечні для людини середовища, і саме системи штучного інтелекту зможуть працювати в таких складних умовах, До того ж рівень завдань перед людством постійно зростає, і тому зараз та на перспективу потрібні люди, які добре можуть взаємодіяти з новими системами штучного інтелекту [2].

Щодо відповіді на друге питання, то відповіді скоріш за все немає. Ми звикли вважати себе вінцем природи. А чи це дійсно є так? Згідно історичних знахідок, близько 40 тисяч років тому предки сучасних людей кроманьйонці прийшли у Європу, де вже близько 100 тисяч років мешкали неандертальці. Після цього відбулося зникнення неандертальців з подальшим розселенням кроманьйонців по всій земній кулі. У сучасної науки немає точної відповіді чому так відбулося, окрім закону еволюції. І чи не виявиться в подальшому, що людство це не кінцевий етап, а всього лише проміжна ланка еволюції? Саме поняття інтелекту зараз є дискусійним, але якщо подивитися на будову мозку людини і на те, що це створено природою, то теоретично людство в майбутньому може створити систему, яка буде мати більш потужні характеристики. Якщо відбудеться якісний стрибок, це може привести до появи повноцінного штучного інтелекту, який зможе розвиватися та удосконалюватися. При цьому виникає питання, чи не стане цей штучний інтелект більш розумним та могутнім? Звісно, ніхто не зможе дати відповіді на це питання. Але не потрібно недооцінювати людство, яке пройшло великий шлях від гоманойдів до людей, які не тільки змінили оточуюче середовище, а й

можуть заглянути на мільярди світлових років у всесвіт, та знають, що відбулося у перші секунди після Великого вибуху. Можливо, мозок людини дійсно є вершиною еволюції, і взагалі неможливо створити щось, що могло кардинально перевищити розумові здібності людини. Лише майбутнє може дати відповіді на ці питання.

Точно можна стверджувати лише одне: якщо людство залишиться таким же допитливим, та буде розвиватися та вдосконалюватися, то ми ніколи не залишимося на узбіччі історії. Можливо те, про що писали письменники-фантасти, а саме: про появу нового етапу розвитку людства ("надлюдини"), відбудеться завдяки взаємодії людини зі штучним інтелектом. Отже, нехай дороговказною зіркою для всіх нас залишиться кінцевий рядок з «Улісса» лорда Теннісона: «Боротися, шукати, знайти і не здаватися»[3].

Список використаних джерел

1 Штучний інтелект. *Вікіпедія*. URL: <https://cutt.ly/tB0bnaE> (дата звернення: 10.10.2022).

2 Гаррі Каспаров: людство має прийняти зміни, які несе штучний інтелект. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-40748202> (дата звернення: 10.10.2022)

3 Ulysses (поем). *Вікіпедія*. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Ulysses> (дата звернення: 10.10.2022).